

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Матеріали

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТRENДИ»**

17 січня 2018 року

Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету

Гетьман А. П. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України

Організатори конференції

Сімонок В. П. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Кузнецова О.Ю. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Координатори конференції

Микитюк С.С. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Мороз Т.Ю. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (17 січня 2018 року). – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018. – 174 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди» вміщено виступи й тези його учасників. Захід, що відбувся 17 січня 2018 року, було організовано з метою окреслення проблем та узагальнення наукових досягнень у галузі лінгвістики та теорії і практики інноваційного навчання мов і культур у полікультурному просторі ХХІ століття.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.

приветствия, если между коммуникантами существуют близкие отношения и при условии их социального и возрастного равенства.

Среди школьников и студентов в последнее десятилетие очень популярно вместе с фонетической калькой английских приветствий «Hello!» и его более короткими вариантами «Hi! Hey!» или без него с помахиванием горизонтально раскрытой ладонью правой руки, обращенной в сторону адресата на уровне головы или выше. При этом необходимо учесть, что размахивание ладонью на уровне плеча в китайской культуре означает не приветствие, а не согласие.

Еще одним из важнейших элементов коммуникации при приветствии является контакт глаз. В Китае отсутствие прямого взгляда считается проявлением неуважения к собеседнику. Однако не принято и пристально смотреть женщинам в глаза мужчине, а подчиненным – в глаза начальника.

Таким образом, знание особенностей невербального поведения китайцев не только облегчит общение с представителями этого народа, но и поможет понять китайские обычаи и культуру.

Литература

1. Бацевич Ф.С. *Основи комунікативної лінгвістики. Підручник.* Київ: Академія, 2004. 342 с.
2. Горелов И.Н. *Невербальные компоненты коммуникации.* М.: Изд-во ЛКИ, 2007. 112 с.
3. Малявин В.В. *Китайская цивилизация.* М.: Астрель, 2001. 632 с.
4. Пелепейченко Л.М. *Міжкультурна комунікація.* Харків: НАНГУ, 2014. 173.

О. О. Старова

Національний університет цивільного захисту України

ВИКЛИКИ ЗНО З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ВСТУПУ ДО МАГІСТРАТУРИ

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 15 червня 2017 року № 864 «Про додаткові заходи щодо забезпечення доброчесності при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра» у 2018 році вперше в якості

експерименту вступ на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальностями галузей знань 03 «Гуманітарні науки» (крім спеціальності 035 «Філологія»), 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 08 «Право», 24 «Сфера обслуговування», 29 «Міжнародні відносини» має відбуватися «за результатами вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання (далі – ЗНО — О. С.) з <...> іноземної (англійської, або німецької, або французької, або іспанської) мови» [2]. При цьому у 2017 році вже було реалізовано перше ЗНО для вступу до магістратури за правничою галуззю. Загалом же закон передбачає уведення обов'язкового ЗНО з іноземної мови для вступників на всі спеціальності з 2019 року.

Подібна ініціатива є, з одного боку, прогресивною, оскільки дає додатковий стимул для вивчення іноземних мов майбутніми фахівцями, а з другого, – породжує низку актуальних проблем і завдань, розв'язанням яких мають опікуватися не лише кандидати на вступ до магістратури, але і їхні викладачі іноземної мови. Відповідно мета нашої студії — окреслити основний зміст цих викликів і можливі способи реагування на них.

На нашу думку, запровадження ЗНО для вступу до магістратури навіть в експериментальному форматі породжує низку проблем, зокрема й організаційного характеру:

1. На офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти оприлюднено лише затверджену Наказом Міністерства освіти і науки України від 3 лютого 2016 року № 77 загальну програму ЗНО з іноземної мови, згідно з якою від кандидата вимагають продемонструвати знання на рівнях B1-B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, виконавши завдання, що перевіряють такі комунікативні вміння, як розуміння мови на слух, читання й письмо. При цьому інформація щодо проведення єдиного фахового іспиту за технологією ЗНО для вступу до магістратури у 2018 році наразі відсутня. Натомість на сайті наявна лише специфікація й зразки завдань блоку «Іноземна мова» випробування для спеціальності 081 «Право»

2017 року [1]. Відповідно учасники експерименту та їхні викладачі й репетитори наразі не знають, до чого точно мають готуватися.

2. Нововведення не враховує того, що іноземну мову сьогодні відповідно до навчальних планів вивчають переважно на першому або другому курсі. До того ж кількість годин на цю дисципліну було суттєво скорочено відповідно до міністерських ініціатив (зокрема, у Національному університеті цивільного захисту України до 2015/2016 навчального року на іноземну мову відводили 110 і 106 годин аудиторної й самостійної роботи відповідно, тоді як зараз – 46 і 59). Окрім того, формат робочих програм навчальної дисципліни «Іноземна мова» зазвичай не передбачає вироблення компетенцій, необхідних для успішного проходження вступного випробування у форматі ЗНО.

У результаті окреслених чинників, навіть якщо випускники загальноосвітніх навчальних закладів під час вступу до ВНЗ склали іноземну мову й демонстрували рівні B1 або B2, то у ВНЗ чинними програмами наразі здебільшого фактично не забезпечено умов ані для розвитку, ані навіть для підтримання іншомовної компетенції студента на цих рівнях. До того ж існує суттєвий часовий розрив (у 2–3,5 років) між опануванням курсу іноземної мови у ВНЗ і періодом складання ЗНО до магістратури. Отже, це питання потрапляє до сфери відповідальності передусім самого кандидата на вступ до магістратури, який не завжди спроможний адекватно його розв'язати.

На нашу думку, в окресленій ситуації активну позицію мають зайняти керівництво ВНЗ загалом і підрозділи, які забезпечують викладання іноземних мов у непрофільних ВНЗ. У протилежному випадку існує загроза різкого скорочення кількості слухачів магістратури саме через неподолання прохідного бала з іноземної мови, принаймні в перші роки після введення такого формату вступного випробування. Вважаємо, що запобігти цьому можна, уживши низку заходів:

1) на базі ВНЗ слід організувати факультативи з іноземної мови, орієнтовані саме на підготовку до вступного випробування до магістратури (такі заходи

можуть бути запропоновані як винятково в межах ВНЗ, так і для всіх охочих; особливо актуальними вони мають стати для студентів 3–4 курсів);

2) викладачі іноземної мови мають і тематично, і за видами навчальної діяльності зорієнтувати викладання дисципліни на розвиток компетенцій, необхідних для успішного складання ЗНО до магістратури;

3) слухачів університету необхідно з першого року навчання інформувати про потребу складання іспиту та його специфікацію й забезпечувати їх необхідними інформаційними ресурсами для самостійної підготовки.

З огляду на наявний формат ЗНО з іноземної мови в пригоді під час підготовки стануть як відповідні посібники, орієнтовані на випускників середніх загальноосвітніх закладів, так і збірники завдань міжнародних тестів IELTS, TOEFL, FCE, Goethe-Zertifikat, DELF та DALF.

Отже, на нашу думку, іспит з іноземної мови у форматі ЗНО для вступу до магістратури є серйозним випробуванням і для абітурієнта, і для викладачів, яке, однак, відкриває нові можливості до підвищення ефективності викладання й вивчення іноземних мов в українських ВНЗ.

Література

1. ЗНО для магістрів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua/zno-dlya-magistriv/>.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 червня 2017 року № 864 «Про додаткові заходи щодо забезпечення доброчесності при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0834-17>.